

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Havenlaan 88, bus 100
1000 BRUSSEL
T : 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2023/341

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Bij mailbericht van 1 november 2023 diende ■■■ een verzoek in bij het kabinet van minister Peeters, alsook op de mailadressen omgeving@vlaanderen.be, omgeving@rotselaar.be om o.m. een (digitaal) afschrift te verlenen van “*de simulatie studies (berekening van scenario's) van het effect van deze bres [in de dijk van de Demer te Rotselaar] i.f.v. van de waterstanden en hevige waterval zoals we dit in Pepinster in Wallonië in 2022 jammer genoeg hebben meegemaakt, dit in het kader van het sigmaplan Demervallei / DP 10 aansluiting meander Broekstraat + Bres*”

Bij mail van 17 november 2023 ontving de verzoeker de beslissing van De Vlaamse Waterweg.

Bij mail van 16 december 2023 diende ■■■ beroep in bij de beroepsinstantie tegen voormelde beslissing. Dit beroep werd door de beroepsinstantie geregistreerd op 18 december 2023.

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoek dateert van 1 november 2023.

De in beroep aangevochten beslissing van 17 november 2023 maakt melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet.

Het ingediende beroep van verzoeker d.d. 16 december 2023 is ingesteld binnen de decretaal voorgeschreven termijn, conform artikel II.48, §1, derde lid van het Bestuursdecreet.

Het beroep is bijgevolg tijdig ingediend en is **ontvankelijk**.

Gegrondeheid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Bestreden beslissing

In de bestreden beslissing wordt gesteld dat er nog geen afgewerkt eindrapport met de bespreking van de modelresultaten is, zodat dit document nog niet kan bezorgd worden. Er wordt hierbij expliciet verwezen naar de uitzonderingsgrond zoals bepaald in artikel II.33 Bestuursdecreet.

2. Inhoud van het beroepschrift

In zijn beroepschrift herhaalt de beroeper min of meer de inhoud van zijn bezwaarschrift in het kader van het dossier OMV_2022087958 (Sigma Demervallei – Deelgebied 6 – werken aan de Demermeanders + aanleggen beschermingsmuren woningen) en wenst hij alsnog de berekeningsscenario's te ontvangen.

3. Standpunt van De Vlaamse Waterweg

Op 18 december 2023 nam de beroepsinstantie bij mail contact op met De Vlaamse Waterweg voor toelichting bij de bestreden beslissing. Bij mailbericht van 22 december 2023 ontving de beroepsinstantie volgende toelichting: “ (...) *Het eindrapport werd niet vrijgegeven op grond van art. II.33 van het Bestuursdecreet, omdat dit nog niet afgewerkt is. Het studiebureau, Arcadis, werkt nog aan dit eindrapport. Wij wensen niet vooruit te lopen op conclusies. Hiervoor is deze uitzonderingsgrond bedoeld. Wel hebben wij inmiddels volledigheidshalve aan [REDACTED] het deelrapport met de onderbouwing/modelberekeningen en de bijhorende kaarten voor wat betreft de deelstudie, die betrekking heeft op het deel van de Demervallei tussen Werchter en Betekom, bezorgd (...) Dit deelrapport was ook reeds beschikbaar tijdens het openbaar onderzoek via het omgevingsloket.*”

De beroepsinstantie werd in kennis gesteld van het antwoord van de Vlaamse Waterweg aan beroeper bij mailbericht van 17 november 2023, alsook van het mailbericht van 21 december 2023 aan de beroeper, waarbij de Vlaamse Waterweg aan de beroeper als reactie op zijn mailbericht van 16 december 2023 heeft aangegeven:

“De inrichtingsmaatregelen in de Demer worden wel degelijk onderbouwd door modelleringen. Maar, zoals u werd meegedeeld, is de totale studie van de Demer momenteel nog niet afgerond.”

Het rapport met de onderbouwing/modelberekeningen en de bijhorende kaarten voor wat betreft de deelstudie die betrekking heeft op het deel van de Demervallei tussen Werchter en Betekom was wel reeds beschikbaar tijdens het openbaar onderzoek via het omgevingsloket. Mogelijks is deze informatie dus reeds in uw bezit, maar volledigheidshalve maak ik u deze hierbij over. U kan dit rapport en de bijhorende kaarten downloaden via de volgende link: (...)

Naar aanleiding hiervan heeft de beroepsinstantie bij mailbericht van 22 december 2023 bijkomende informatie opgevraagd bij De Vlaamse Waterweg en bij mailbericht van 3 januari 2024 deze info ontvangen.

M.b.t. de verhouding van de thans (of in het openbaar onderzoek reeds) beschikbare stukken tot de eindstudie gaf De Vlaamse Waterweg aan:

“Het project Demervallei, onderdeel van het Sigmaplan en beslist door de Vlaamse Regering in 2016, kent een gefaseerde uitvoering. Dat betekent dat de timing voor het ontwerp van de verschillende deelgebieden verschillend is. Het voorkeursalternatief (het zogenaamde alternatief Alt I), dat in 2016 beslist is door de Vlaamse regering, vormt de basis voor het verdere ontwerp en optimalisatie per deelgebied.

Wat het oppervlaktewater betreft is er oppervlaktewatermodel opgemaakt voor de hele Demer met in begrip van de opwaarts (bovenlopen van de Demer) en afwaarts (Dijle) gelegen waterlopen. Met dat oppervlaktewatermodel kunnen zowel de bestaande als de nieuw ontworpen toestand als gevolg van de ontworpen maatregelen berekend worden. Dat is eerder al gebeurd voor de maatregelen uit het voorkeursalternatief, dat de basis vormt voor het verdere ontwerp en optimalisatie van de maatregelen per deelgebied. Uit die berekeningen bleek al dat het voorkeursalternatief zorgt voor een verlaging van de maximale waterpeilen bij extreme piekafvoeren op de Demer.

Omdat het verdere ontwerp van de maatregelen gefaseerd verloopt, worden de effecten ervan per deelgebied gemodelleerd. Het verdere ontwerp betreft steeds een verfijning en optimalisatie van de maatregelen uit het voorkeursalternatief. Dat betekent dat in het oppervlaktewatermodel de maatregelen uit het oorspronkelijke voorkeursalternatief telkens vervangen worden door de geoptimaliseerde maatregelen voor dat specifieke deelgebied.

Voor een aantal deelgebieden moeten de maatregelen uit het voorkeursalternatief nog verder verfijnd en geoptimaliseerd worden. Dat is gepland voor de volgende jaren.”

M.b.t. de vraag van de beroepsinstantie nl. wat het inhoudt dat “Arcadis nog aan het werken is aan de eindstudie”, stelde De Vlaamse Waterweg:

“Het is de bedoeling om de finale maatregelen – na verfijning en optimalisatie in alle deelgebieden – in te bouwen in het oppervlaktewatermodel. Dat oppervlaktewatermodel vormt immers de basis voor de toekomstige modelberekeningen in de Demervallei, o.a. voor het opmaken van overstromingsgevaarkaarten. Het is daarom belangrijk dat ook de finale maatregelen in het model ingebouwd worden, zodat toekomstige modelberekeningen hierop verder kunnen bouwen.

Omdat die verfijning en optimalisatie nog niet is afgerond voor alle maatregelen voor het project Demervallei kon de eindrapportage van de finale berekening met het oppervlaktewatermodel nog niet bezorgd worden.”

Op de vraag van de beroepsinstantie wat precies het voorwerp van de vraag van beroeper in het licht van de eindstudie, en van de beschikbare stukken, is, antwoordde De Vlaamse Waterweg:

“De vraag van de beroeper betreft de impact en de effecten van de geplande werken aan de in deelgebied 6 Demermeanders. Deze effecten zijn uitvoerig beschreven in het al aangeleverde deelrapport en bijhorende kaarten voor dat deelgebied.

De implementatie van de ingrepen leidt tot een verlaging van de piekwaterstanden in de Demer en de overstroombare gebieden langs de Demer. De overstromingspeilen bij T100 zijn na de realisatie van de ingrepen lager dan de situatie zonder ingrepen.”

4. *Standpunt van de beroepsinstantie*

De beroepsinstantie heeft, zoals reeds onder punt 3 vermeld, kennis genomen van het mailbericht van De Vlaamse Waterweg aan de beroeper op datum van 21 december 2023. Bij voormeld bericht werd, via een link, het rapport met de onderbouwing/modelberekeningen en de bijhorende kaarten voor wat betreft de deelstudie die betrekking heeft op het deel van de Demervallei tussen Werchter en Betekom ("Optimalisatie Sigmaphan Demer Deelgebied, inclusief Grote Laakbeek - Scenario-analyse - De Vlaamse Waterweg – 9 juli 2021) aan de beroeper meegedeeld. Volgens De Vlaamse Waterweg waren deze documenten ook reeds beschikbaar tijdens het openbaar onderzoek via het Omgevingsloket.

De beroepsinstantie dient bijgevolg vast te stellen dat het beroep wat deze documenten betreft, **zonder voorwerp** is.

Voorzover het voorwerp van de vraag naar openbaarmaking van de verzoeker de eindstudie/de eindrapportage van de finale berekening met het oppervlaktewatermodel betreft, is de beroepsinstantie eveneens van oordeel dat voormeld document niet openbaar kan worden gemaakt in toepassing van artikel II.33, 2° Bestuursdecreet.

Artikel II.33, 2° Bestuursdecreet bepaalt dat, tenzij het belang van de openbaarheid primeert, de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, §1, een aanvraag mogen afwijzen als de aanvraag betrekking heeft op bestuursdocumenten die niet af of onvolledig zijn.

De memorie van toelichting bij voormelde decretale bepaling van artikel II.33, 2° Bestuursdecreet stelt het volgende: "Het ogenblik waarop een document als "af" kan beschouwd worden, verschilt van document tot document. Zo moet een onderscheid gemaakt worden tussen documenten die worden gemaakt in het kader van een besluitvormingsprocedure en andere documenten. Documenten ter voorbereiding van een besluitvormingsprocedure zijn pas af indien ze een definitieve status hebben verkregen, dit wil zeggen indien ze ondertekend zijn door de persoon die in het kader van deze procedure bevoegd is. Dit betekent geenszins dat er een eindbeslissing in de procedure zou moeten genomen zijn. Ook tussentijdse rapporten, adviezen en nota's zijn openbaar, nog voor de eindbeslissing is gevallen, voor zover ze definitief af zijn, dit wil zeggen ondertekend door de bevoegde persoon, zelfs al zijn deze documenten vatbaar voor wijziging of herziening ten gevolge van nieuwe factoren en elementen. Andere documenten, die niet kaderen in een besluitvormingsprocedure worden door de opsteller(s) zelf van het document gekwalificeerd als zijnde af of niet af. Zo zal een document dat wordt opgesteld door een groep personen, slechts af zijn wanneer de groep besluit dat het document af is, dit wil zeggen dat er niets meer aan het document dient veranderd te worden, wat niet uitsluit dat wijzigingen achteraf mogelijk zijn ten gevolge van nieuwe omstandigheden. (...)" (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, 1656/1, 56-57).

Op basis van de hiervoor vermelde, door De Vlaamse Waterweg aangereikte, informatie is er volgens de beroepsinstantie momenteel geen sprake van een afgewerkt eindrapport van de finale berekening met het oppervlaktewatermodel. Deze eindstudie is duidelijk niet gefinaliseerd, zoals blijkt uit de toelichting door De Vlaamse Waterweg: Arcadis is nog aan het werken aan de eindstudie: de verfijning en optimalisatie is nog niet afgerond voor alle maatregelen voor het project Demervallei.

De beroepsinstantie is van mening dat er in casu geen openbaar belang, zoals geduid in de parlementaire voorbereiding, gemoeid is met de openbaarmaking van het betrokken document. De memorie van toelichting stelt immers m.b.t. de belangenafweging het volgende: "De uitzonderingen worden alleen ingeroepen als het belang van de openbaarheid niet primeert. Daarmee wordt bedoeld: een met de openbaarmaking gediend openbaar belang. Deze bepaling betekent dus niet dat de private belangen van

de aanvrager moeten afgewogen worden tegenover de belangen die met de uitzonderingen beschermd worden. Het gaat om het belang van de gemeenschap: de openbare orde, de veiligheid van de bevolking, grote maatschappelijke issues, globale bescherming van het leefmilieu enzovoort.." (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, 1656/1, 56).Het beroep is bijgevolg wat betreft de eindstudie **ongegrond**.

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroepschrift van ■■■ d.d. 16 december 2023 tegen de beslissing van De Vlaamse Waterweg van 17 november 2023 wordt als ontvankelijk doch deels zonder voorwerp, deels ongegrond beschouwd.

Brussel, 8 januari 2024

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter